

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 24.09.2024

Vår ref.: 201834839-7 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Norden etter CACM artikkel 20 nr. 2

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett SF (Statnett) den 5. april 2024. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2015/1222 av 24. juli 2015 om retningslinjer for kapasitetstildeling og flaskehalshåndtering (CACM) artikkel 20 nr. 2.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet.

1. Beskrivelse av saken

1.1. Bakgrunn

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.¹ Forskriften regulerer de fysiske markedene for omsetning av elektrisk kraft dagen før fysisk levering (døgnmarkedet) og fram til driftstimen (intradag). Disse markedene sikrer i stor grad den momentane balansen mellom tilbud og etterspørsel som til enhver tid må finnes i kraftsystemet.

CACM inneholder krav om at Statnett som TSO² skal utarbeide flere metoder for å gjennomføre regelverket. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer i kapasitetsberegningregionene Norden og/eller Hansa, og noen skal Statnett utarbeide sammen med TSOer i hele EØS.³

---

¹ Forskrift 20. desember 2006 nr. 1563 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft

² "TSO" er en forkortelse for "Transmission System Operator". Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå: Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

³ Med unntak av Island og Liechtenstein

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁴ jf. CACM artikkel 9, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som etter CACM skal oversendes til RME for godkjenning er forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningssregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet etter CACM artikkel 20 nr. 2.

1.2. Oversendelse av metodeforslaget

Den 5. april 2024 mottok RME forslag til metode om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningssregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet fra Statnett i henhold til CACM artikkel 20 nr. 2, jf. artikkel 9 nr. 1.

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i kapasitetsberegningssregionen Norden.

1.3. Metodeforslagets innhold

Forslaget tar for seg og beskriver metoden for den koordinerte kapasitetsberegningen for døgn- og intradagmarkedet for den nordiske kapasitetsberegningssregionen. For døgnmarkedet skal flytbasert kapasitetsberegning benyttes som kapasitetsberegningssmetode. Frem til intradagmarkedet er i stand til å allokere kapasitet med flytbasertparametre, skal det benyttes en konvertering fra flytbasertparametre til ATC-kapasitet («Available Transmission Capacity») for hver budområdegrense i den nordiske kapasitetsberegningssregionen.

Med flytbasert kapasitetsberegning skal kapasitetene beregnes basert på de fysiske begrensningene i kraftnettet. Hver TSO skal lage en individuell nettmodell som sendes til den ansvarlige enheten for den koordinerte kapasitetsberegningen, «coordinated capacity calculator» (CCC), i Norden. Det er det nordiske regionale koordineringssenteret (nordisk RCC)⁵ som er enheten som utfører denne oppgaven for Norden. Den nordiske RCCen setter de individuelle nettmodellene sammen til en felles nettmodell for Norden.

Av metoden fremgår det at TSOene skal definere en liste med kritiske nettelementer, «critical network elements» (CNEer), relevante for kapasitetsberegningen. Til listen med CNEer følger det i tillegg med en oversikt over uforutsette hendelser, slik som utkoblinger av linjer, transformatorer, generatorer eller laster. Det er de kritiske nettelementene med tilhørende uforutsette hendelser, «critical network elements with contingencies»

---

⁴ Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁵ Med «nordisk RCC» menes her det danske selskapet Nordic RCC A/S, som eies av Statnett og de øvrige TSOene i Norden, og som utøver oppgaver som beskrives i CACM og andre kommisjonsforordninger som er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. I de andre nordiske landene utøver Nordic RCC A/S også oppgaver som etter forordning (EU) 2019/943 (revidert elektrisitetsforordning) skal utøves av «Regional Coordination Centre» («RCC»). Da revidert elektrisitetsforordning ikke er innlemmet i EØS-avtalen, deltar Statnett i disse aktivitetene i Nordic RCC A/S basert på avtaler

(CNEC_{er}), som benyttes i kapasitetsberegningen. TSOene skal også fastsette pålitelighetsmarginer, grenser for driftssikkerhet, allokeringstreksjoner, produksjons- og lastfordelingsnøkler, alternativer for avbøtende tiltak og verdier for allerede allokert kapasitet for hver CNEC, time for time.

De nordiske TSOene skal sende den overnevnte informasjon om CNECene sine til RCCen, som skal beregne flytbasertparameterene, i form av den tilgjengelige marginen (RAM) og distribusjonsfaktorene (PTDF_{er}), basert på den felles nettmodellen for Norden. RAM forteller hvor mange mega watt (MW) med kraftflyt som er tilgjengelig for grensekryssende handel for hvert kritiske nettelement. PTDFene gis som «zone-to-slack» eller «zone-to-zone». En «zone-to-slack» PTDF forteller hvor stor endring i flyt som vil oppstå på et kritisk nettelement ved en økning i nettoposisjonen på 1 MW for et budområde. En «zone-to-zone» PTDF forteller hvor stor endring i flyt som vil oppstå på et kritisk nettelement ved en kraftoverføring fra et budområde til et annet. Flytbasertparameterene definerer altså mulighetsrommet for markedsflyten i kraftnettet time for time. Dette gir detaljert informasjon om hvilke nettelementer som begrenser muligheten for kraftoverføring mellom områder.

Metoden definerer også regler for håndtering av dynamiske begrensninger og regler for å unngå unødig diskriminering mellom interne og grensekryssende utvekslinger. TSOene skal validere flytbasertparameterne, og metoden angir hvilke situasjoner TSOene kan gjøre justeringer av RAM i valideringen. Det stilles også krav til publisering av data.

1.4. Høring og konsultasjon

TSOene har etter CACM artikkel 12, jf. artikkel 20 nr. 2 annet punktum, en plikt til å høre forslaget til metode før det ferdigstilles. De synspunkter som kommer frem under høringen skal tas i betraktning når forslaget ferdigstilles.

Høringen ble gjennomført av alle de relevante europeiske TSOene fra 15. januar til 17. februar 2020 gjennom ENTSO-E⁶. Statnett har sammen med metodeforslaget vedlagt et forklarende dokument som beskriver hvordan de, sammen med de andre TSOene i Europa, har tatt hensyn til synspunkter fra denne høringen.

RME har i samarbeid med de øvrige nordiske reguleringsmyndighetene gjennomført en konsultasjon av metodeforslaget fra 10. juni til 29. juni 2020. Flere aktører ønsket at det skulle gjennomføres minst 12 måneders parallellkjøringer av den nye flytbaserte kapasitetsberegningen, samt at det skal gis gode forklaringer på resultatene for å vise at metoden kommer til å fungere godt. RME har etter dette koordinert med de øvrige nordiske reguleringsmyndighetene, og funnet at vilkårene i metodens gjennomføringsplan bør komplementeres med enkelte tillegg. Disse går ut på at de systemansvarlige skal utarbeide en rapport som evaluerer resultatene av parallellkjøringene for flytbasert kapasitetsberegning etter minst 5 måneder gjennomførte parallellkjøringer. Denne skal

---

⁶ ENTSO-E står for “European Network of Transmission System Operators for Electricity”, og er TSOenes samarbeidsorganisasjon i Europa

evalueres av de nordiske reguleringsmyndighetene. Disse tilleggsvilkårene har Statnett hensyntatt i sin oversendelse av metodeforslaget til RME.

1.5. Koordinering under behandling av saken

RME har deltatt i NordREG for å komme frem til en felles enighet med de øvrige nordiske reguleringsmyndighetene om innholdet i metoden.

2. Bestemmelser som ligger til grunn for vedtaket

2.1. CACM

CACM er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter CACM

Formålet med CACM er ifølge artikkel 3 å:

- a) fremme effektiv konkurranse i produksjonen av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft,
- b) sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen,
- c) sikre driftssikkerheten,
- d) optimalisere beregningen og tildelingen av utvekslingskapasitet mellom budområder,
- e) sikre rettferdig og ikke-diskriminerende behandling av TSOer, NEMOer⁷, ACER⁸, reguleringsmyndigheter og markedsdeltakere,
- f) sikre og forbedre gjennomsiktighet og pålitelighet med hensyn til opplysninger,
- g) bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen,
- h) ta hensyn til behovet for et rettferdig og velordnet marked og en rettferdig og velordnet prisdannelse,
- i) sikre like vilkår for NEMOer, og
- j) sørge for tilgang til utvekslingskapasitet mellom budområder som ikke innebærer forskjellsbehandling.

Tidsfrister

Statnett skal utvikle de vilkår og metoder som kreves etter CACM og sende disse til RME for eventuell godkjenning i tråd med CACM artikkel 9 nr. 1, innen de tidsfrister som angis i forskriften.

---

⁷ Utpekt operatør på markedet for elektrisk kraft

⁸ Byrået for samarbeid mellom energireguleringsmyndigheter

RME skal etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 10, vurdere metodeforslaget innen seks måneder.

Høring

Før ferdigstillelse av metodeforslaget, skal Statnett sørge for at forslaget legges ut på høring for aktuelle interessenter, inklusive berørte myndigheter. Det følger av CACM artikkel 12 nr. 1 at høringen skal vare i minst én måned.

Etter CACM artikkel 12 nr. 2 skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med andre TSOer i den relevante kapasitetsberegningsregionen eller annen nærmere angitte krets, sendes på offentlig høring på relevant regionalt nivå. Til sammenligning skal forslag til metoder som Statnett skal utarbeide i samarbeid med alle TSOene i EØS, offentliggjøres og sendes på offentlig høring på EØS-nivå.

Statnett skal etter CACM artikkel 12 nr. 3 ta hensyn til de innspill som kommer frem under høringsrunden før Statnett sender endelig forslag til RME for eventuell godkjenning.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget.

Dette følger blant annet av CACM artikkel 21 som angir de punktene som forslaget til metode etter CACM artikkel 20 nr. 2 minimum skal inneholde. Disse punktene gjelder metodene for beregning av inputdata til kapasitetsberegningen, prosessene for beregning av kapasitetsparameterne, en metode for validering av kapasitetsparameterne, hyppigheten av reberegningen av intradagkapasitetene og en beskrivelse av alternative fremgangsmåter dersom den første kapasitetsberegningen ikke gir resultater.

Forslaget til metode skal etter CACM artikkel 9 nr. 9 inneholde et forslag til tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

Godkjenning

RME skal vurdere forslaget til metode etter CACM artikkel 20 nr. 2 om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet, for eventuell godkjenning etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a.

RME skal i den forbindelse koordinere med de øvrige reguleringsmyndighetene i kapasitetsberegningregionen Norden for å komme frem til enighet om metodens innhold etter CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 1, jf. nr. 7 bokstav a, jf. nr. 10.

2.2. Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal RME ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår eller metoder om den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehalsen i overføringsnett.

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1. De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor fristen og det er gjennomført høring av metodeforslaget i tråd med de krav som følger av CACM.

RME har koordinert sin beslutning om vedtak med de andre berørte reguleringsmyndighetene gjennom reguleringsmyndighetenes felles fora. Den 14. oktober 2020 kom de berørte reguleringsmyndigheter til enighet om at metoden kan godkjennes. RME har truffet vedtak innen seks måneder etter at metodeforslaget ble mottatt fra Statnett.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2. Vurdering av metodeforslaget

Metoden skal oppfylle de krav til innhold som følger av CACM artikkel 21. RME vurderer at metodeforslaget definerer metoder for beregningen av inputdata til kapasitetsberegningen, samt en detaljert beskrivelse av prosessen for beregningen av kapasitetsparameterene ved flytbasert metode som beskrevet i CACM artikkel 21. Videre inneholder metodeforslaget, i tråd med CACM artikkel 21, en beskrivelse av metoden for valideringen av kapasitetene, hyppigheten av reberegningen av intradagkapasitetene, og en beskrivelse av alternative fremgangsmåter dersom den første kapasitetsberegningen ikke gir resultater.

Etter RMEs vurdering bidrar metodeforslaget til CACMs overordnede formål om å optimalisere beregningen og tildelingen av kapasitet, ettersom flytbasert kapasitetsberegning er vurdert til å være en mer effektiv metode for å beregne kapasitetene i et masket nett enn dagens praksis med NTC («Net Transfer Capacities») og CNTC («Coordinated Net Transfer Capacities»)-tilnærmingen beskrevet i CACM. Innad i en kapasitetsberegningssregion med nært tilknyttede budområdegrenser slik som i Norden, legger flytbasert kapasitetsberegning til rette for en mer koordinert og optimalisert kapasitetsfastsettelse. Sammenhenger i nettet mellom nært tilknyttede budområder på tvers av landegrenser kan hensyntas på en mer effektiv måte i kapasitetsberegningen gjennom modellering av en felles nettmodell. I tillegg vil koordinering av driftsmessige hensyn kunne redusere behovet for unødvendig store sikkerhetsmarginer i kapasitetsfastsettelsen, samtidig som driftssikkerheten ivaretas. Dette vil bidra til en mer effektiv utnyttelse av kapasiteten i kraftnettet. Dette bidrar igjen til CACMs overordnede formål om å sikre optimal bruk av transmisjonsinfrastrukturen.

Videre vurderer RME at metodeforslaget bidrar til CACMs overordnede formål om effektiv konkurranse i produksjon av, handelen med og forsyningen av elektrisk kraft, samt en ikke-diskriminerende tilgang til kapasitet. Dette er fordi den flytbaserte kapasiteten tildeles aktørene basert på konkurranse, og det ikke skal diskrimineres mellom interne og grensekryssende utvekslinger.

Metodeforslaget inneholder en rimelig tidsplan for gjennomføringen av metoden. RME vurderer at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i CACM. Kravene i CACM artikkel 9 er dermed oppfylt.

Samlet sett er det RMEs vurdering at de rettslige kravene til metodeforslaget er oppfylt, og at forslaget kan godkjennes.

RME vurderer samtidig at metodeforslaget kan være ufullstendig eller uhensiktsmessig i noen henseender. RME koordinerer seg med de øvrige reguleringsmyndighetene i Norden, og vurderer på denne bakgrunn å komme tilbake med en anmodning til Statnett om å legge frem et forslag til endring i den metode som RME nå godkjenner. Vi finner likevel at godkjenning av det foreliggende metodeforslaget vil bidra til å fremme CACMs overordnede formål i perioden frem til et forslag om endring i metoden er fremlagt av Statnett og godkjent av RME.

3.3. Vedtak

RME godkjenner Statnetts metodeforslag om samordnet kapasitetsberegning for kapasitetsberegningsregionen Norden for døgn- og intradagmarkedet i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, jf. CACM artikkel 9 nr. 5, jf. nr. 7 bokstav a, jf. artikkel 20 nr. 2, jf. artikkel 9 nr. 10, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd, med det innhold som fremgår av vedtakets vedlegg I. Statnett er etter dette pliktig til å anvende metoden som systemansvarlig og operatør for transmisjonsnettet i Norge.

4. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Anette Solheim
Rådgiver

Godkjent av Tiril Henriksen Norvoll
Seksjonssjef

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:**Orientering om rett til å klage**

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda, men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none"> - Skrive hvilket vedtak du klager på. - Skrive hvilket resultat du ønsker. - Opplyse om du klager innenfor fristen. - Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs

vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan.

Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.

Sakskostnader

Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.